

www.dereta.rs

Biblioteka
POSEBNA IZDANJA

Urednik izdanja
Aleksandar Šurbatović

Naslov originala
Sadik Yalsizuçanlar
GEZGIN

Ova knjiga je objavljena uz pomoć Ministarstva kulture i turizma
Republike Turske, u okviru projekta TEDA.

This book has been published with support of the Ministry of Culture
and Tourism of Republic of Turkey in the framework of TEDA Project.

Copyright © ovog izdanja dela *Dereta*

SADIK JALSIZUČANLAR

Putnik

Prevod s turskog

Vesna Gazdić

Beograd
2016.
DERETA

*Gluvi će slušati vest nemog,
Duša će razumeti reč, gluvu i nemu.*

Junus Emre

1.

Kada je Putnik ušao, Filozof¹ je ustao da ga dočeka. Zagrlio ga je da mu iskaže prijateljstvo i ljubav. Bio je naširoko poznat i uvek sa uvažavanjem spominjan andaluski mislilac. Putnik je imao samo devetnaest godina. Filozof je bio prijatelj njegovog oca. Živeo je u dvospratnoj kamenoj kući u zapadnom delu grada. Jedan sprat njegove kuće bio je krcat knjigama. Stajali su na čistini između grčkih knjiga i njihovih prevoda na arapski gde je jedva bilo mesta za dvojicu. Filozof je zagrlio Putnika, iskreno i s ljubavlju. „Dobro došao u moj dom”, rekao je. Oči su mu se caklile. Putnik je bio jednako srdačan, lagano se spustio na prazno mesto na kauču gde mu je pokazano rukom. Filozof je bio obučen kao kakav siromašni be-duin. Na sebi je imao dugačku, široku haljinu sa zlatnožutom trakom koja se kopčala do grudi, ravne cipele od kamilje kože i bež turban koji je pokrivao trećinu njegove talasaste kestenjaste kose koja mu je sezala do ramena. Turban vezan poput robovskog bacao je senku na njegovo široko ovalno čelo, blago uzdignut nos i modre podočnjake. Putnik je gledao u oči najpoznatijeg andalusnog mislioca. Proveli su neko vreme u tišini. Filozof je posmatrao Putnikovo lice puno ljubavi i pouzdanja. Nije bilo ni traga borama na njegovom čelu. Još je bio u proleću života. Ovaj vršnjak njegovog

1 Odnosi se na Ibn Rušda. (Sve primedbe u tekstu su redakcijske.)

sina bleštao je u njegovim očima kao plamen kada se netremice i izbliza posmatra. Sada je sedeo skoro tik uz onog čijom je slavom bio opčinjen. Prostoriju je ispunjavala tišina koja je usmeravala sve ka svojoj suštini. Kao da ih je bilo troje: Filozof, Putnik i Tišina. Osećao ih je kao tri zasebna bića. Potom se to osećanje raspršilo; usredsređeno je gledao u Putnika. Činilo mu se kao da on sam ne postoji. Postojao je samo Putnik. Bez reči je posmatrao njegovo lice. Posmatrao ga je dugo i vrlo pomno. Imao je oči boje mora. Dok ga je gledao, zenica mu se širila. Tračci svetlosti poigravali su na njegovom čelu prilikom sedžde². Sijalo je. Sada je video samo njegovo čelo. Samo je njega posmatrao, kao da je ovaj drugi bio sav od čela sazdan. Stajali su tako neko vreme. Putnik je duboko udahnuo i rekavši *da* narušio tišinu. Filozof je ispustio vazduh nabijen u grudima i, osetivši olakšanje, sa radošću koja se razbuktala u njegovom srcu, uzvratio: *da*. Putnik je ponovo utonuo u tišinu. Filozof je godinama čekao kod kuće i nadao se ovom odgovoru. Sada je bio srećan kao onaj kome se ispunila želja. Napokon mu je laknulo. Teret veličine sveta spao je s njega, bio je lak kao ptica. Ovo *da* koje se otkinulo sa Putnikovih usana bilo je potvrda i za njega lično i za sve što je do sada rekao i napisao. Tako je tumačio ovo *da*. Bila je to najlepša reč na svetu. Filozof je to video u srcu reči. Na kraju krajeva, Putnik ga je slavio zbog njegovih misli. Ova potvrda koju je dobio na duhovnom stepenu promisli, ispunila je Filozofa radošću kakva se teško može opisati. S Putnikom je, međutim, bilo drugačije. Neko vreme je boravio u tišini koja ih je ponovo zaokupila, a onda je vrlo zagonetnim tonom izgovorio *ne*, odlučnije nego prvi put. Čim je to čuo, Filozof se skamenio, prebledeo i, posumnjavši u svoje misli, batrgajući se kao očajnik, upita: „Da li bi mogao jasnije da saopštiš rezultat svog božanskog nadahnuća i prosvetljenja?” Zadržavajući mističnost u glasu, Putnik jednako odlučno i tajanstveno reče: „Iz svega što sam dosad

2 *Sujūd* (ar.) – Padanje ničice prilikom molitve.

doživeo naučio sam dve reči – da i ne.” Čekajući nastavak priče, Filozof se grčio kao da ga nešto probada. Putnik je nastavio: „Ove dve reči su mi objavljene u božanskom nadahnuću; zbog *da* i *ne* glave lete s ramena i duše uzleću iz tela.” Filozof je prebledeo u licu, počeo je da drhti i, neodređenim glasom, prošaptao: „Niko nije moćan kao Bog.” Putnik je zatražio dopuštenje da ode i rastao se bez reči. Filozof ga je ispratio do vrata i dugo je gledao kako zamiče niz ulicu. Tada ga je video poslednji put. Kasnije mu je više puta poručivao kako želi da se sretnu, ali nije dobijao odgovor. Međutim, Putnik je njega jednom posetio. Kada ga je ponovo obuzela želja da razgovara s njim, otišao je njegovoj kući. Bog ga je darovao da mu se u trenutku nesvesti ukaže Filozof lepršavim velom odvojen od njega. Putnik ga je video iza mrtvačkog pokrova. Ali on nije znao da je Putnik tu. Toliko se udubio u misli da ga nije primećivao. Posmatrajući ga netremice, Putnik je šapnuo za sebe: „Tvoja misao i pažnja ne mogu te dovesti na mesto gde sam ja.” Bilo je to petsto devedeset pet godina nakon što je Prorok prešao u Medinu. Posle ovog susreta, u kome je samo on učestvovao, Putnik nije video Filozofa do njegove smrti. Primivši vest da je umro, sreo se u medresi sa njegovim prijateljima. Išao je na sahranu s dvojicom njegovih prijatelja, princom i pesnikom. Kovčeg s telom Filozofa prenosili su na Kordovsko groblje. Vladao je opšti metež. Filozof je bio nadaleko čuven. Širom zemlje su znali za njega. Gužva na ulicama Kordove, tolika da ni igla nije imala gde da padne, stvarala je sliku Sudnjeg dana. Prijatelji i ja smo se popeli na terasu zdanja s pogledom na ulicu kojom je prolazila povorka. Životinja je u bisagama s jedne strane nosila sanduk sa Filozofovim telom, a s druge sanduk sa njegovim knjigama. Ne mičući se s mesta Putnik je nemo pratio dešavanja. Prijatelj pesnik je upitao: „Vidiš li sa čim vagaju učitelja? Na jednoj strani je on, a na drugoj njegova dela.” „Vidim”, rekao je princ sebi u bradu. Putnik je sačuvalao pesnikove reči u nekom kutku svog mozga. Stalno će ih nositi sa sobom. One su bile povod za sećanje i razmišljanje. „Čovek se

meri svojim postignućima”, rekao je. Pesnik je pogledao u prijatelja i nasmešio se. Princ je izustio *da*. Putnik se setio *da* koje je rekao Filozofu. Povorka je napredovala probijajući se kroz gužvu na ulici duž koje su se uzdizale kamene zgrade. Malo dalje počinjala je jevrejska četvrt. Nije odvojio pogled od sanduka i tabuta sve dok nisu nestali s vidika. Uspravio se i posmatrao katedralu najupadljiviju u panorami grada. „Oni su”, rekao je, „bili i prošli. Na jednom kraju leš, a na drugom dela. Strašno me zanima hoće li se ostvariti njegove nade.”

2.

Ovo pitanje ga je pratilo i kada se, nedaleko odatle, stigavši do prve uličice koja skreće ka jevrejskoj četvrti, rastao od onih u čijem je društvu bio da bi otišao kući. Imao je pretpostavke u vezi sa ostvarenjem njegovih nada, ali nije bio siguran. U ovaj grad na obali Gvadalkivira došao je sa trinaest godina. Današnji žitelji grada, nekada čuvenog po proizvodnji maroken platna, bavili su se daleko više zlatarskim i filigranskim zanatima. U stočarskim naseljima na obodu grada videla se pokoja napuštena kuća usred velikog imanja. Zemljoradnici koji su uzgajali masline i žitarice izgradili su crkvu i školu za svoje potrebe. Jednom je ušao u ulicu koja je od tvrđave izgrađena u mavarskom stilu vijugala prema planini i na leđima mazge stigao do seoske odaje u kojoj pripadnici derviškog reda Kadiri posle večernje molitve izvode zikr³. Na polju se čulo samo isprekidano zavijanje životinja i tihi šum vetra, međutim, kroz kamenom ukrašeni prozor sobe obasjane žutom, titravom svetlošću, iz grudi u zanosu, dopirali su glasovi koji su izgovarali milostiva i gnevna Božanska imena i, nakon što su s magrepskim akcentom pročitali kaside, samo su jauknuli: *O, Živi*. Dugo je stajao kraj prozora i slušao te glasove. Naročito onaj koji

3 *Zikr* (ar.) – Prisećanje na Boga koje se u ritualu postiže ponavljanjem Božjih imena i atributa.

posle nabranjanja Božjih imena kaže *Hu* i *Haj*⁴; s jednim udahom Alahovo ime umije dah, a onda se, nalik izdahu koji prati udah, sa usana otrgne reč koja označava ponovo Njega. Glas je dopirao iz srca onoga koji ga je izgovarao. Potom se neko vreme izgovaralo samo *Hu Hu* ili *Haj Haj*, što se povremeno krunisalo rečenicom: Nema drugog Boga osim Alaha. Razmišljao je o vrednosti života iz ugla običnog žitelja ovog sela u koje ga je srce dovelo. Jesu li ovdašnji ljudi mogli da ostvare svoje nade? Zatim se vratio nazad u jevrejsku četvrt, polako kao što je i došao. U gradu je bilo dosta vodenica. One su za njega bile simbol sveta. Otac ga je obavezno vodio kad je išao da melje pšenicu i kukuruz. Satima je slušao zvuk vode i vodeničkog kamena. To se pretvaralo u trenutak Putnikove meditacije, naročito ako je vodeničara mrzelo da priča. Na jednoj strani ulazilo je zrno, na drugoj je izlazilo brašno. Kamen se neprekidno okretao, voda je, nalik najlepšoj zamisli vremena, tekla onemogućujući mu bilo kakvu bledu uspomenu; dok je ona prelazila preko kamena kao da dotiče sve ovozemaljske stvari, Putnik je osećao da se trenutak, kojeg on nekad jeste, nekad nije, a nekad i jeste i nije bio svestan, obogaćuje. Jednom je, gledajući u brašnjavo lice vodeničara koji je uzeo šaku brašna stavivši dlan ispod drvenog oluka niz koji je sipalo brašno da ga proveri, rekao: „I ovde se sve pretvara u prah.” Ovoga puta vodeničar se nasmešio i pogledao u oči onog ko je ovo izgovorio. Ispružio je šaku i sipao mu brašno u ruku. Rekao je samo „uzmi”. Voda koja je okretala točak dolazila je iz velike reke kojom je grad bio omeđen na istoku. Vodenice su bile sagrađene duž nje. Pregradili su njenu malu pritoku i snabdevali grad vodom preko mreže kanala kojima je bio ispresecan. Jedan kanal je prolazio kroz dvorište građevine koja je nekad bila katedrala, a sada džamija. Bila je to celina od devetnaest istočno i zapadno orijentisanih odeljaka koje su nosili dvostruki svodovi poduprti sa više stotina stubova. U centralnom

4 *Hû* (ar.) – On; *Hayy* (ar.) – Živi, jedno od 99 Alahovih imena.

delu dvorišta nalazio se poluotkriveni prostor za hor u baroknom stilu. Tu su sada derviši i redovni posetioci, formirajući krug, pričali pre i posle verske službe. Usred jevrejske četvrti sa uskim uličicama, belim kućama i cvetnim dvorištima bila je sinagoga izgrađena u istom stilu. Brda u podnožju andaluskih venačnih planina na jugu prekrivali su vinogradi, dok su se u dolinama reka uzgajale masline. Morena se protezala u dolini severno od Gvadalkivira formirajući velika, široka i nenaseljena prostranstva. Taj predeo bi povremeno živnuo s dolaskom rudara, pa opet, bio je to najnenaseljeniji deo grada. Iako su se pečurke i hrastovi sa malim i ostrim lišćem, zelenim i leti i zimi, često viđali, čovekova ruka je uticala na to da se ovaj prekrivač promeni i tlo postane pustinja prekrivena bodljikavom travom, ruzmarinom i origanom. Idući ka istoku nailazilo se na tamarind, samoiznikao u slanim stenama, i na igličaste žitarice koje vole so. Derviška noga je zasigurno kročila u svaki hrastov čestar. Spuštajući se niz oblast nalik na tundru prekrivenu žbunjem žukve, suvog granja i šiblja, stizalo se do reke Gvadalkivir. Ovaj kompleksni prirodni pejzaž s jednog kraja okruživale su Sijera Morena i Betijske planine, a s drugog – reka. Bogate seoske kuće i velika imanja navodnjavana vodom iz reke proizvodili su žitarica i maslina više nego što je zemljoradnicima i onima s kojima su obrađivali zemlju trebalo. Podzemna bogatstva modrih planinskih venaca Morene, koji su protežući se bivali sve tamniji, još nisu bila otkrivena. Dalje na istok, južna obala je bila sve ispošćenija. Posle Adre, padavina skoro da nije ni bilo. Obala na zapadu bila je drugačija, brdovita brana koju su, razdvajajući je dubokim klancima od visoravni u unutrašnjosti, formirali Betijski Kordiljeri, stvarala je sunčan i klimatski zaštićen mediteranski pojas. Ovo je bio najplodniji i vodom najbogatiji basen Iberijskog poluostrva. Crvenica koja se odronjavala s planina vekovima je hranila ovu oblast sada oslabljenu migracijama koja je nekada bila neotkrivena riznica. Ova zemlja je hranila i stare ljude kao što je

bila Musena⁵ u Sevilji. Majka je poslala Putnika da joj služi kad je imao devet godina. Godine je proveo kraj nje. Kada ju je prvi put video, žena je imala devedeset pet godina, ali postideo se pred svežinom i lepotom njenog lica, ustručavao se da je pogleda. Uprkos poodmaklim godinama, obrazi su joj i dalje bili rumeni. Videvši lepotu i svežinu njenog lika, čovek bi pomislio da je devojka. Imala je specifičan odnos sa Tvorcem. Kao i veliki broj sledbenika koji su joj služili. Ali, iz nekog razloga, ona je uvek birala Putnika, a na pitanje zašto, odgovarala bi: „Drugačiji je, još nisam srela nekog sličnog njemu. Kada ulazi u moju kuću, ulazi celim bićem a kada izlazi, odvodi celo biće i ništa svoje ne ostavlja za sobom.” Jednom je rekla: „Čudim se svakom ko kaže da voli Boga, ali da s njim nije pronašao mir. Međutim, On je sve postojanje koje njegov rob vidi. Oko roba Ga vidi u svakom oku. Ne gubi Ga iz vida ni na tren. Ovakvi ljudi stalno plaču. A to mi nimalo nije jasno. Kako je moguće da plaču a vole Ga? Zar ih nimalo nije sramota? Zaljubljeni je od svih ljudi najbliži Bogu, jer ga svaki čas vidi. Za kim onda plače i zašto?” Zatim se okrenula ka Putniku i upitala: „Šta ti misliš?” „Majčice, tvoja je reč”, uzvratil Putnik. Nasmehila se: „Moj voljeni mi je poklonio Fatihu⁶, dao mi je suru da mi služi, kunem se, ne odvajam se od mene ni na tren.” Kada je rekla da joj Fatiha služi, Putnik je shvatio na kom je starica duhovnom nivou. Jednom su opet sedeli zajedno na tremu, jeli suve smokve i pili crveni šerbe. Neko je pokucao na vrata. Putnik je otvorio. Mlada žena je uletela unutra plačući. Nije stigao ni da je upita šta se desilo kada je žena krenula da se jada: „Dete moje, muž mi je trgovac i trenutno je u Šuzuneu. Zaljubio se u neku devojku odande, saznala sam da hoće da se oženi njome, molim te, pomagaj.” Putnik je zaprepašćeno upitao: „Šta hoćete?” „Hoću da mi se muž vrati”

5 *Fātimah bint Mūsā* (ar.) – Fatima binti Musena, svetica i Ibn Arabijeva duhovna majka.

6 *Al-Fatiha* (ar.) – Uvodna sura u Kuranu.

odgovorila je žena. Vrativši se kod starice, rekao je: „Majčice, neka žena u očaju, traži da joj pomogneš.” „Šta hoće, dete moje?”, upitala je starica. „Da joj se muž vrati”, odgovori Putnik. „U redu”, uzvratila starica, „pusti je unutra, nek se smiri, sada ću poslati Fatihu da joj dovede muža.” Počela je da čita. I ja sam je pratio. Dok smo čitali, sura je dobila nekakav oblik i postojanje. Video sam do koje duhovne stanice je stigla. S njenim čitanjem, sura je zadobila lik i ustala. „Idi u Šuzune i dovedi muža ove žene. Pazi, prati ga dok ne stigne ovamo, budi na odstojanju za dužinu puta i pobrini se da se što pre vrati svojoj porodici” – primila je naredbu i odmah krenula na put. Ženi je rekla: „Devojko, idi kući. Muž će ti se vratiti pre nego što stigneš.” Starica bi ponekad udarala u daire i veselila se. U takvim trenucima, Putnik bi je pitao poverljive stvari. „Ovo me čini duhovno ushićenom”, govorila je. „Bog mi poklanja pažnju, smatra me svojim prijateljem i čvrsto me vezuje za sebe. Ko sam ja da me uvrsti među posebne robove? Kunem se u moć svog gospodara da mi ljudi mahom zavide. Kad god se zaputim s verom ka nečemu, to za čim sam posegnula obavezno mi donese nevolju jer sam zbog Njega nepromišljena.” Pričala bi tako o mnogim stvarima. Putnik je četiri godine služio staricu. A posle godinu dana napravio joj je kolibu od trske gde je živela do smrti. Majka je poslala Putnika kod nje. Ona mu je često govorila: „Ja sam tvoja duhovna majka i svetlost tvoje prave majke.” Kada je majka na kraju četvrte godine došla po njega, poljubio je staricu u ruku: „Od vas sam naučio mnogo toga što je jednom putniku potrebno da stigne do prve stanice svog putovanja. Nadam se da će vas Gospod zbog svega što ste me naučili još više uzvisiti i nagraditi. Oprostite mi.” Starica ga je poljubila u čelo: „Nek je Gospod s tobom, ti si, u to nema sumnje, na početku svog puta naučio ono što sam ja naučila pred kraj života.” I okrećući se ka majci, nastavila je: „Hej, svetlosti, ovo dete je moj sin, a tvoj otac. Budi dobra prema njemu i nemoj slučajno da budeš neposlušna. Jer slušati oca i majku isto je što i slušati Gospoda.”

3.

Kad se vratio u Kordovu, Putnik je uvideo da je ono sa čim se susreo plamen ljubavi koji hita da mu zapali srce; uzeo ga je i prigrlio kao tajnu sudbine. Znao je da se od ljubavi ne može pobeći. Starica ga je četiri godine tome učila. Ljubavna patnja je prvi put ophrvla njegovo srce kada je bio na putu za Damask, tada je uvideo da to stanje koje obuzima njegovo biće postepeno raste i produbljuje se u njemu i shvatio da mu je, i pored toga što mu je teško da ga podnosi, jedino preostalo da mu se preda baš kao što mu je starica savetovala. Zaljubio se, ali nije znao u koga. Zato su prvi stihovi koje je vatra iz njegovog srca sručila na papir izražavali začuđenost i uzbuđenje. „Toliko sam se zaljubio u nekoga a ne znam odakle dolazi ljubav”, govorio je, „ne znam ni onog ko kaže ne znam. Bio sam začuđen i okupiran mislima. Zbunjen i nem. Nakon što sam obišao dvadeset krugova oko Kabe, shvatio sam i rečima opisao ljubav koju je okruživala moja tajna. Voleo sam nekoga, nisam ga poznavao, ni ime mu nisam znao.” Bol zbog prve ljubavi odveo je Putnika u dolinu čuda. Neko vreme ostao je tu, a onda ga je čuđenje povuklo ka drugoj dolini, zaputio se u nepoznato. Ko je bio taj što je pritiskao ove grudi, nije znao. Sve dok nije podigao veo i pokazao svoje lice nalik oblaku što sija noću na mesečini, Putnik je sve redom pitao: „Ko je ovo?” Pošteno i sa čistom namerom koja dolazi iz srca, rekli su mu: to je srce. „Bog je najveći”, rekao je s ljubavlju, „noć koju sam proveo kraj njega prevazišla je čak i blagoslovenu

noć Kadr⁷.” Kada je prvi put kročio u Damask, osetio je duhovno zadovoljstvo. Opsežna i strana privlačnost je tokom dugotrajnog pobožnog stanja zadobila oblik u njegovoj mašti. Govoreći o ovom stanju rekao je: „Voljeni moj, pod utiskom ljubavi koju osećam prema tebi, govorim reči onog kome voljeni kaže ‘reci mi.’” Kada je došao u Damask, zbunio se, nije video nijednog zaljubljenog čija ljubav liči na njegovu. U koga se zaljubio? U Tvorca ili u nekog sebi ravnog? Njegove uši nisu čule ništa u vezi s tim. „Je li neko zaljubljen rekao ovako nešto pre mene?“, pitao se. „Obišao sam Njegove gradove na Istoku i Zapadu ne bih li to možda otkrio. Tada sam video samo jednog voljenog. Trebalo je da idem za njim kao senka. Bože moj, rekao sam, srce mi je bilo puno ljubavi. Vidi me kakav sam, ne znam šta da radim. Utom je za mnom viknuo onaj što najavljuje ljubav: ‘Hej, jadniče, upao si u more neznanja. Zato dođi i čuj moje reči, nauči tajne mudrosti. Jer ja posedujem beskrajno znanje i osim toga služim vrlini. Ako se sastaneš sa mnom i usvojiš deo onoga što znam, ukazaće ti se savršeni kvadrat kao simbol sveukupnosti. Ime mog voljenog je nastalo u njegovom originalnom liku, ono podseća upravo na nedvosmisleno ime Alaha i u potpunosti je saobrazno sastanku i rastanku s njim. To je, premda ne znaš, ime tvog voljenog koji predstavlja trojstvo kvadrata koji u sebi obuhvata sve. Jer kada se utrostruči, on je hram, sveta knjiga. Njegova neizmerna lepota je razlog mog siromaštva. Za mene, on je hram, postojim zato što postoji on. Dve osobe su u hramu, jedna je Gospod, a druga je moja suština, zarad dobra i samopregora. Njegov prvi je jedno slovo, a sedmi premašuje sva slova.” Dok je bio u ovom stanju, Putnik je video, On ga je inspirisao na ove stihove. Oglasio se imenom koje dotad nije čuo, imenom koje je čuo samo u tom stanju duha: soko kućâ. Pitao je šta znači to ime. „Osoba čija je kuća zaštićena”, odgovoreno mu je. O ovome je opsežno govorio u *Mekanskim otkrovenjima* u poglavlju koje govori o ljubavi.

7 *Lejletu-l-kadr* (ar.) – Noć kada je počela objava Kurana.

Sadik Jalsizučanlar
PUTNIK

Za izdavača

Dijana Dereta

Izvršni urednik

Anja Marković

Lektura i korektura

Dijana Stojanović

Likovno-grafička oprema

Marina Slavković

Prvo DERETINO izdanje

ISBN 978-86-6457-104-3

Tiraž

1000 primeraka

Beograd 2016.

Izdavač / Štampa / Plasman

DERETA doo

Vladimira Rolovića 94a, 11030 Beograd

tel./faks: 011/ 23 99 077; 23 99 078

www.dereta.rs

Knjižara DERETA

Knez Mihailova 46, tel.: 011/ 26 27 934, 30 33 503

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.512.161-31

ЈАЛСИЗУЧАНЛАР, Садик, 1962-

Putnik / Sadik Jalsizučanlar; prevod s turskog Vesna
Gazdić. – 1. Deretino izd. – Beograd: Dereta, 2016 (Beograd:
Dereta). – 231 str.; 21 cm. – (Biblioteka Posebna izdanja/
Dereta)

Prevod dela: Gezgin/Sadik Yalsizučanlar. – Tiraž 1.000. –
Napomene uz tekst.

ISBN 978-86-6457-104-3

COBISS.SR-ID 227352076